

heid gestreden voor het voortbestaan van de neerlandistiek en de scandinavistiek aan 'haar' universiteit. Ze deed dat niet alleen uit belangstelling voor de betrokken vakgebieden zelf en om het waardevolle werk van haar voorgangers niet verloren te laten gaan, maar ook en vooral omdat ze bekommerd was over de toekomst van haar medewerkers en omdat ze van mening was dat de kennis van het Nederlands een belangrijke troef kon zijn voor de jongeren in het 'nieuwe' Duitsland. Hopelijk zal de studie Nederlands die zij mee heeft bestendigd en gemoderniseerd ook na haar verdwijnen onverkort gehandhaafd blijven aan de oude Leipziger universiteit.

Wat me vooral is opgevallen in de gesprekken met Helga, waren haar bezorgdheid over het welzijn van anderen, haar warme menselijkheid en haar bescheidenheid.

Op een septemberavond in een Antwerps restaurant met uitzicht op de toren van de kathedraal, vertelde ze me over een - als ik me goed herinner - Noordse gewoonte om een gezellig samenzijn met vrienden met een lange stilte af te sluiten. 'Dan kan je je rustig realiseren', zei ze, 'hoe aangenaam het wel is geweest.' Het besef dat zij de rust en de stilte waarnaar ze zo intens verlangde nu ten volle heeft gevonden, is een troost voor hen die haar vandaag node missen.

Guy Janssens

Het Nederlands als vreemde taal in Duitsland

Vanaf 22 tot 24 maart 1966 vond te Kassel in de Duitse deelstaat Hessen het congres plaats van het Duitse vakverbond voor leraren, hoogleraren en didactici van die talen die op het lesrooster van de scholen in Duitsland staan. Het overkoepelende verbond met de naam *Fachverband Moderne Fremdsprachen* (FMF) nodigt elke twee jaar zijn leden uit voor een groot nationaal congres om hun een eersterangs bijscholing aan te bieden en over de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van het vreemde talenonderwijs te discussiëren. Het volgende congres zal over twee jaar te Luxemburg plaatshebben.

De FMF-voorzitter prof. dr. K. Schröder (Augsburg) verheugde zich naast de meer dan 1000 deelnemers ook de Hessische minister van het Onderwijs, H. Holzapfel, de rector van de universiteit te Kassel en talrijke andere belangrijke gasten te kunnen begroeten. Hij was bijzonder vereerd dat er ook vele deelnemers uit het buitenland, o.a. uit Nederland, België, Frankrijk, Italië, Groot-Brittannië, Tjechië en Finland, waren opgekomen.

Het congres van dit jaar had als thema 'Meer talen beter leren en culturen begrijpen'. De deelnemers konden plenaire zittingen, meertalige forums en seminaria volgen. Bovendien was het congres in secties ingedeeld, waaronder de sectie Nederlands.

In het bijzijn van de FMF-voorzitter en een talrijk publiek hield mevrouw G. van den Bergh, algemeen secretaris van de Nederlandse Taalunie, een lezing over Europa en het vreemdetalenonderwijs en opende daarmee de sectie Nederlands. Zij was van mening dat de internationalisering in het kader van de Europese Unie zal leiden tot het geleidelijke wegvallen van de staatsgrenzen, die over het algemeen ook taalgrenzen zijn. Daarom moeten de Europeanen meer begrip voor elkaar ontwikkelen. Maar elkaar begrijpen en met elkaar samenwerken over de staatsgrenzen heen vergt meer kennis van vreemde talen, aldus mevrouw Van den Bergh. Slechts de kennis

van het Engels als internationaal communicatiemiddel is niet voldoende. Daarom heeft Frankrijk zijn recente voorzitterschap van de EU te baat genomen om de veeltaligheid in Europa te beklemtonen.

In de aansluitende discussie werd de vraag naar voren gebracht of de regionale talen op internationaal niveau langzaam worden teruggedrongen en of de grote talen daardoor meer invloed kunnen uitoefenen.

Dr. P.W. Jaegers, voorzitter van de *Fachvereinigung Niederländisch* (FN), had het opinieonderzoek van het Instituut Clingendael onder de Nederlandse jeugd als onderwerp voor zijn bijdrage gekozen, en vroeg zich af wat de Duitse leraren Nederlands daarmee in hun klaslokaal kunnen doen. Hij stelde voor dat de leraar zijn scholieren tot nauwkeurig observeren moet stimuleren. Daardoor zou men de stereotiepe vooroordelen uiteindelijk kunnen tegengaan. De toehoorders waren van mening dat zich sinds 1993 een positievere verhouding tussen Duitsers en hun westerburen ontwikkelt.

Heel belangrijk voor het vreemdetalen-

onderwijs zijn uiteraard de leerboeken en het overige lesmateriaal. Gelukkig is ook het aanbod daarvan voor het Nederlands als vreemde taal groter geworden.

De presentatie en korte recensies van nieuwe leerboeken werden verzorgd door: Achim Müller met 'Startpunt' (Uitgeverij Malmberg), Ingrid Visser met 'Ijsbreker' (Uitgeverij Meulenhof), Dr. Uwe Genetzke met het 'Praktische Lehrbuch Niederländisch' (Uitgeverij Langenscheidt) en Hajo Hülsdünker met een hele reeks pas verschenen boeken, brochures en videobanden.

Een belangrijke rol voor het vreemdetalenonderwijs maar ook voor de erkenning van een taal als officieel schoolvak spelen richtlijnen en leerplannen. Zij worden door de ministeries uitgegeven en dienen als verplichte instructies voor de leraren. De Duitse deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen hebben nu richtlijnen en leerplannen ontwikkeld die het Nederlands de status van gelijkwaardig en gelijkgerechtigd schoolvak toekennen.

Dr. H. Meijer (Groningen) hield een boeiende voordracht over de verhouding tussen Nederland en Nederlands-Indië, en beweerde dat het 'koloniale' verleden nog altijd een belangrijke en zelfs gevoelig thema is in Nederland.

M. Braam, een Duitse leraar Nederlands die in Antwerpen woont, eiste dat bij de kennismaking met land en volk in het onderwijs Nederlands ook Vlaanderen grondig moet worden behandeld. Hij vond dat dat tot nu toe te weinig gebeurt.

Mevr. B. Kasper-Heuermann noemde haar bijdrage: *Schrijven over schrijven, opmerkingen over Simon Vestdijks Slingelandtrilogie*. Zo eindigde de sectie Nederlands haar programma met een waardige lezing over een literair thema.

Bij alle discussies stond de vraag centraal in hoeverre de vele suggesties die naar voren gebracht werden, in het klaslokaal zouden kunnen worden verwezenlijkt. Voor de deelnemers van de sectie Nederlands bleken de vele didactisch-methodische en inhoudelijke suggesties bijzonder inspirerend te zijn geweest.

Tot slot deed F.J. Redeker, belast met de lerarenopleiding, verslag van een project, waarbij Duitse neerlandici tijdens hun opleiding lesgeven op een Nederlandse school.

Jürgen Sudhölter

Eindelijk een CAPES voor het Nederlands

Francis Persyn, inspecteur Nederlands in Frankrijk, had goed nieuws voor de aanwezigen op de 49ste Frans-Vlaamse cultuurdag in Waregem op zondag 22 september 1996. Eindelijk heeft het vak Nederlands in Frankrijk een eigen CAPES (Certificat d'Aptitude au professorat de l'enseignement du second degré) gekregen. Dat is een nationaal vergelijkend examen, waarvoor men moet slagen om in Frankrijk een vaste benoeming te krijgen als leraar. Tot nu toe kon dus iemand die alleen Nederlandse les gaf geen vaste aanstelling krijgen en deze handicap straalde af op de status van het schoolvak Nederlands. Vanaf 1998 komt hierin dan verandering. Goed nieuws, maar in feite zal er weinig veranderen, want het aantal posten dat in het CAPES aangeboden wordt, is afhankelijk van de behoefte op het terrein en die is op dit ogenblik nog erg beperkt. Maximaal 0,2% van alle leerlingen van de Académie de Lille (de hoogste onderwijs-instantie in Noord-Frankrijk) volgt Nederlands op school. Hoopvol is wel dat het Nederlands van alle minder verspreide talen de enige is die op een groeiend aantal leerlingen kan rekenen. Door het invoeren